

Melding om foretakssammenslutning

Norli AS

og

Platekompaniet Holding AS

5. juli 2024

**RÆDER
BING**

Innhold

1.	INNLEDNING	4
2.	MELDER	4
2.1	Melder	4
2.2	Kontaktperson/representant	4
3.	ØVRIGE INVOLVERTE FORETAK	5
4.	BESKRIVELSE AV FORETAKSSAMMENSLUTNINGEN	5
4.1	Beskrivelse av foretakssammenslutningen og hvordan den kom i stand	5
4.2	Beskrivelse av faktiske og juridiske forhold som er av betydning for muligheten til å utøve avgjørende og varig innflytelse (kontroll) over foretakets virksomhet	5
4.3	Beskrivelse av det strategiske og økonomiske rasjonale bak foretakssammenslutningen	5
4.4	Avtale om foretakssammenslutningen med bilag	5
5.	BESKRIVELSE AV DE INVOLVERTE FORETAK OG FORETAK I SAMME KONSERN	6
5.1	Beskrivelse av de involverte foretakenes juridiske og organisatoriske struktur, og deres virksomhetsområder	6
5.1.1	Norli	6
5.1.2	Platekompaniet Holding AS	6
5.2	Oversikt over eierinteresser de involverte foretakene har utenfor konsernet, men innenfor de virksomhetsområder som berøres av foretakssammenslutningen	7
5.3	Hver av de involverte foretakenes omsetning og driftsresultat i Norge siste regnskapsår	7
5.4	Bransjeorganisasjoner de involverte foretakene eventuelt er medlem av	7
6.	GENERELT OM MARKEDENE SOM BERØRES AV FORETAKSSAMMENSLUTNINGEN	7
6.1	Innledning og oversikt over berørte markeder	7
6.2	Oversikt over verdikjeden	9
6.3	Det relevante produktmarkedet	9
6.3.1	Innledning	9
6.3.2	Markedsinndeling etter ledd i verdikjeden	9
6.3.3	Markedsinndeling etter boktype	9
6.3.4	Markedsinndeling etter salgskanaler	10
6.4	Det relevante geografiske markedet	11
7.	NÆRMERE OM DE BERØRTE MARKEDENE, HERUNDER MARKEDSSTRUKTUR OG MARKEDSANDELER	11
7.1	Oversikt over det norske markedet	11
7.2	Bokloven	12
7.3	Beregning av markedsandeler	12
7.4	Transaksjonen vil ikke i betydelig grad hindre effektiv konkurranse	12
7.5	Oppsummering	13

8.	SALGSKANALER, SAMARBEIDSAVTALER, TILBUDS- OG ETTERSPOESELSTRUKTUR I MARKEDET MV.....	13
8.1	Aktørenes samlede omsetning	13
8.2	De vanligste salgskanalene i de berørte markedene	13
8.3	De viktigste samarbeidsavtalene i de berørte markedene	13
8.4	Etterspørselsstrukturen i de berørte markedene	13
8.5	Betydningen av forskning og utvikling for produktutviklingen i de berørte markedene	14
8.6	Hvilke virkninger foretakssammenslutningen antas å ha for markedsstrukturen i de berørte markedene	14
9.	DE INVOLVERTE FORETAKENES VIKTIGSTE KONKURRENTER, KUNDER OG LEVERANDØRER.....	14
9.1	Konkurrenter	14
9.2	Kunder	15
9.3	Leverandører.....	15
10.	ETABLERING OG EKSPANSJON I DE BERØRTE MARKEDENE.....	15
11.	VERTIKALT FORBUNDNE MARKEDER HVOR PARTENE HAR EN MARKEDSANDEL SOM OVERSTIGER 30 % PÅ ETT AV MARKEDENE	16
12.	EFFEKTIVITETSGEVINSTER	16
13.	OPPLYSNINGER OM FORETAKSSAMMENSLUTNINGEN ER UNDERLAGT TILSYN FRA ANDRE KONKURRANSEMYNDIGHETER.....	16
14.	DE INVOLVERTE FORETAKENES SISTE ÅRSBEREGNING OG ÅRSREGNSKAP	16

1. INNLEDNING

Foretakssammenslutningen gjelder Norli AS («Norli») sitt erverv av 100 % av aksjene i Platekompaniet Holding AS. Platekompaniet Holding AS eier 100 % av aksjene i Platekompaniet AS («Platekompaniet»). Samlet omsetning for Platekompaniet Holding AS og Platekompaniet i 2023 var NOK 185 millioner. Norli hadde i 2023 en omsetning på NOK [REDACTED] på konsernnivå.

Bakgrunnen for transaksjonen er at [REDACTED]

Platekompaniet er markedsledende innen kategoriene musikk og film. Platekompaniet har de senere årene gjennomgått en betydelig utvikling der selskapet i hovedsak har gått bort fra butikksalg og primært driver netthandel. [REDACTED]

Ervervet vil ikke medføre negative virkninger på konkurransen i noen markeder. Dette skyldes i hovedsak følgende:

- I henhold til tidligere praksis er ikke partene konkurrenter. Alene av denne grunn påvirkes ikke konkurranse negativt.
- Kun dersom alt salg av fysiske (allmenn) bøker anses som ett marked uavhengig av salgskanal, vil det være et konkurranseforhold mellom partene. Platekompaniet har imidlertid en beskjeden markedsandel i et slikt marked [REDACTED] og kun ett fysisk utsalg. Det kan derfor utelukkes at transaksjonen vil ha nevneverdig påvirkning på konkurransen i markedet.
- Tvert imot har partene sine styrker i ulike markeder, hhv. bøker og spill/musikk, og gjennom transaksjonen vil begge parter kunne styrke seg, og dermed øke konkurransen, innen markeder hvor de i dag i liten grad er til stede.

2. MELDER

2.1 Melder

Navn: Norli AS

Org.nr.: 913 820 509

Adresse: Universitetsgata 20, 0162 Oslo

2.2 Kontaktperson/representant

Navn: Ræder Bing advokatfirma AS v/advokat Fredrik Ottesen

Adresse: Postboks 2944 Solli, 0230 Oslo

Tlf: 23 27 27 20

Mob: 93 60 14 17

E-post: fot@raederbing.no

3. ØVRIGE INVOLVERTE FORETAK

Navn: Platekompaniet Holding AS

Org.nr: 991 500 227

Adresse: Akersbakken 10, 0172 Oslo

4. BESKRIVELSE AV FORETAKSSAMMENSLUTNINGEN

4.1 Beskrivelse av foretakssammenslutningen og hvordan den kom i stand

I henhold til aksjekjøpsavtale mellom Norli og RKP AS datert den 1. juli 2024, skal Norli erverve 100 % av aksjene i Platekompaniet Holding AS fra RKP AS («**Transaksjonen**»). Transaksjonen er planlagt gjennomført så snart som praktisk mulig etter at betingelsene for overtakelse i henhold til aksjekjøpsavtalen er oppfylt. Gjennomføring av Transaksjonen er blant annet betinget av at Transaksjonen skal ha blitt godkjent av Konkurransetilsynet eller Konkurransetilsynet skal ha gitt underretning om at tilsynets behandling av Transaksjonen er avsluttet, eller at Konkurransetilsynet ikke har gitt varsel om videre behandling av Transaksjonen innen de fristene som gjelder i konkurranseloven.

4.2 Beskrivelse av faktiske og juridiske forhold som er av betydning for muligheten til å utøve avgjørende og varig innflytelse (kontroll) over foretakets virksomhet

Forut for gjennomføring av Transaksjonen eier RKP AS 100 % av aksjene og stemmene i Platekompaniet Holding AS. Etter gjennomføring av Transaksjonen vil Norli eie 100 % av aksjene og stemmene i Platekompaniet Holding AS.

Platekompaniet Holding AS eier 100 % av aksjene i Platekompaniet. Ved gjennomføring av Transaksjonen vil Norli derfor overta avgjørende og varig innflytelse (kontroll) over Platekompaniet Holding AS og Platekompaniet.

4.3 Beskrivelse av det strategiske og økonomiske rasjonale bak foretakssammenslutningen

Bakgrunnen for Transaksjonen er som nevnt at

For Norli er formålet med Transaksjonen først og fremst

4.4 Avtale om foretakssammenslutningen med bilag

Avtale om kjøp av 100 % av aksjene i Platekompaniet Holding AS vedlegges som:

Bilag 1: Avtale om kjøp av 100 % av aksjene i Platekompaniet Holding AS, datert 1. juli 2024

5. BESKRIVELSE AV DE INVOLVERTE FORETAK OG FORETAK I SAMME KONSERN

5.1 Beskrivelse av de involverte foretakenes juridiske og organisatoriske struktur, og deres virksomhetsområder

5.1.1 Norli

Norli driver den norske bokhandelkjeden «Norli». Kjeden består av 202 butikker, hvorav 57 eies og drives av lokale kjøpmenn, mens øvrige butikker eies av Norli direkte. Butikkene som drives av lokale kjøpmenn har et innkjøps samarbeid med Norli. Butikkene i Norli-kjeden selger i hovedsak bøker, men også brettspill, leker, skolesaker, kontorrekvisita og lignende tilbehør. Salg av bøker utgjør hoveddelen av omsetningen. Norli eier også nettbutikken www.norli.no.

Norli eier 100 % av datterselskapene Norli Distribusjon AS (tidligere Danke AS), Kontorspar AS og Gravdahl A/S. Kontorspar AS driver en kjede som består av 23 selvstendige forhandlere av kontor, data, hygiene og kantineprodukter. Norli Distribusjon AS driver innkjøps- og distribusjonstjeneste for kjedene Norli og Kontorspar. Gravdahl A/S driver en bokhandel på Hamar. Norli har også en eierinteresse på 10,66 % i Bokbasen AS, som driver metadatabasen bokdatabasen, samt flere andre søke-, navigasjons- og bestillingstjenester.

Norli eies med 51 % av H Aschehoug & Co W Nygaard AS («Aschehoug»), og med 49 % av NorgesGruppen Retail AS («NG Retail»). Aksjonærene har felles kontroll over selskapet på bakgrunn av en aksjonærvtale.

Aschehoug er morselskapet i et forlagskonsern som eies av 105 aksjonærer. William Nygaard er største eier med 10,188 % av aksjene. Aschehoug utgir et bredt spekter av skjønnlitteratur, generell litteratur, billigbøker, fagbøker og læremidler, gjennom forlagene Aschehoug, Universitetsforlaget, Forlaget Oktober og Spektrum. Aschehoug eier 91 % av aksjene i Forlaget Oktober AS og kontrollerer 48,5 % av aksjene i De Norske Bokklubbene AS (45,5 % direkte og 3,001 % indirekte gjennom sitt eierskap i Forlaget Oktober AS). Aschehoug eier også 50 % av lydbokforlaget Fabel Lyd AS (tidligere Lydbokforlaget AS). De resterende 50 % av aksjene i Fabel Lyd AS eies av Gyldendal ASA.

NG Retail er 100 % eid av NorgesGruppen ASA. NorgesGruppen ASA er morselskap i et konsern med en rekke heleide datterselskaper. Konsernnet driver handel innenfor en rekke områder, hvorav de to hovedområdene er detaljhandel og engroshandel. Joh Johansson Handel AS er største eier med 64,719 % av aksjene. NorgesGruppen har ikke aktivitet innenfor bokhandelsmarkedet utover eierskapet i Norli, samt et begrenset salg av bøker i massemarkedet (gjennom sin dagligvare- og KBS-virksomhet). NorgesGruppen har ikke aktivitet innenfor film eller musikk.

5.1.2 Platekompaniet Holding AS

Platekompaniet Holding AS er et holdingselskap som eier 100 % av aksjene i Platekompaniet. Utover eierskapet i Platekompaniet er det ingen virksomhet i Platekompaniet Holding AS.

Platekompaniet driver nettbutikk med salg av produkter innen film og musikk. Platekompaniet har også én butikk i Storgata 19 i Oslo. Butikken er eid av Platekompaniet. I tillegg til DVD, Blu-ray, CD, vinyl, merch, platespillere, DJ-utstyr og annen elektronikk, selger Platekompaniet også bøker, brettspill og puslespill.

5.2 Oversikt over eierinteresser de involverte foretakene har utenfor konsernet, men innenfor de virksomhetsområder som berøres av foretakssammenslutningen

Norli har som nevnt en eierandel på 10,66 % i Bokbasen AS, hvor også Aschehoug eier 15 % av aksjene. Bokbasen AS driver metadatabasen bokdatabasen, samt flere andre søke-, navigasjons- og bestillingstjenester. Aschehoug eier som nevnt 48,5 % av aksjene i De Norske Bokklubbene AS (direkte og indirekte gjennom sitt eierskap i Forlaget Oktober AS). De Norske Bokklubbene AS driver bokklubb og netthandel med bøker.

5.3 Hver av de involverte foretakenes omsetning og driftsresultat i Norge siste regnskapsår

	Omsetning 2023	Driftsresultat 2023
Norli AS (konsern) ¹	██████████	██████████
Platekompaniet Holding AS	NOK 0	NOK - 38 325
Platekompaniet	MNOK 184,8	MNOK 4,0

5.4 Bransjeorganisasjoner de involverte foretakene eventuelt er medlem av

Norli er medlem av Den Norske Bokhandlerforening («Bokhandlerforeningen») og Virke.

Platekompaniet er ikke medlem av noen bransjeorganisasjoner.

6. GENERELT OM MARKEDENE SOM BERØRES AV FORETAKSSAMMENSLUTNINGEN

6.1 Innledning og oversikt over berørte markeder

Norli driver bokhandlervirksomhet med salg av bøker som sitt kjerneområde. I tillegg til bøker selger Norli også brettspill, leker, skolesaker, kontorrekvisita og lignende tilbehør. Norli har et stort nettverk av butikker, men tilbyr også netthandel. I 2023 hadde Norli en salgsinntekt fra butikksalg på NOK ██████████. Salgsinntekten fra netthandel var NOK ██████████. For Norli utgjør netthandel ████████ % av omsetningen, mens salg i butikk utgjør ████████ % av omsetningen.

Platekompaniet driver i hovedsak netthandel av produkter i kategorien musikk og film. I tillegg til film og musikk selger Platekompaniet også produkter i kategoriene gaming, lyd&hifi, merch, bøker og brettspill. Platekompaniet har én fysisk butikk i Storgata i Oslo. I 2023 hadde Platekompaniet en salgsinntekt fra butikksalg på NOK 39,3 millioner. Salgsinntekten fra netthandel var NOK 145,5 millioner. For Platekompaniet utgjør dermed netthandel 78,7 % av omsetningen, mens butikksalg utgjør 21,25 % av omsetningen.

¹ Da Norli er felleskontrollert av NorgesGruppen og Aschehoug skal omsetningen til disse selskapene også medregnes i henhold til forskrift om melding av foretakssammenslutninger § 5 annet ledd. NorgesGruppen hadde i 2023 en omsetning på MNOK 112 177 og et driftsresultat på MNOK 3 446. Aschehoug hadde i 2022 en omsetning på MNOK 453,8 og et driftsresultat på MNOK 30,5.

Partene har overlappende virksomhet innen kategoriene bøker og brettspill. For Norli utgjør salg av bøker hoveddelen av omsetningen, mens for Platekompaniet utgjør salg av musikk og film hoveddelen av omsetningen.

Platekompaniet omsetter film for NOK [REDACTED] per år og musikk for NOK [REDACTED] per år. Brettspill utgjør kun en begrenset del av omsetningen til Platekompaniet, mens Norli omsetter brettspill for over NOK [REDACTED] per år. I 2023 omsatte Platekompaniet bøker for omkring NOK [REDACTED] (hvorav NOK [REDACTED] var engelsk import), mens Norli (konsern) omsatte bøker for omkring NOK [REDACTED]. For Platekompaniet utgjør omsetning av bøker [REDACTED]% av omsetningen, mens for Norli utgjør omsetning av bøker [REDACTED]% av omsetningen.

Selv om partene har overlappende virksomhet innen salg i kategoriene bøker og brettspill innebærer ikke dette at partene er aktive i det samme produktmarkedet. Norli har sin kjernevirksomhet innenfor bokhandel, mens Platekompaniet har sin kjernevirksomhet innenfor film og musikk. For Norli er en stor andel av omsetningen knyttet til salg fra butikk, mens for Platekompaniet er den største delen av salget knyttet til netthandel.

Konkurransetilsynet la vedtak V2011-5² til grunn at Norli er aktiv i produktmarkedet for salg av bøker fra fysiske allmennbokhandler, det vil si bokhandler som i hovedsak omsetter allmennlitteratur. Dette markedet utgjorde et eget marked, adskilt fra fagbokhandler, nisjebokhandler, utsalgssteder som selger bøker som del av et bredere utvalg varer (det såkalte «massemarkedet», som inkluderer dagligvarebutikker og kiosker), nettbokhandler og bokklubber³.

Innenfor kategorien bøker, selger Platekompaniet også i hovedsak allmennlitteratur. Salg av bøker er imidlertid ikke Platekompaniets kjernevirksomhet. Selskapet mangler også de øvrige karakteristikkene som kjennetegner allmennbokhandlerne, blant annet når det kommer til fagkunnskap og utvalg av produkter som ikke er bøker. Med unntak av bøker og brettspill, selger Platekompaniet ingen av de produktkategoriene som normalt tilbys av allmennbokhandlerne. Partene legger derfor til grunn at Platekompaniet ikke er aktiv innenfor produktmarkedet for salg av bøker fra allmennbokhandler.

Dersom markedsdefinisjonen som er lagt til grunn av Konkurransetilsynet i V2011-5 legges til grunn, er Platekompaniet ikke aktiv i det samme produktmarkedet som Norli. Det er derfor ingen horisontalt berørte markeder. Partene operer heller ikke i et forutgående eller etterfølgende ledd til et marked hvor den andre parten opererer. Det er derfor heller ingen vertikalt berørte markeder.

Markedet for salg av bøker har imidlertid endret seg siden 2011, og da særlig ved at salg av bøker over nettet utgjør en voksende del av markedet, og ved at bøker konsumeres i andre formater (e-bøker og strømmetjenester). Etter melderens mening må derfor salg av bøker gjennom nettbokhandlere inkluderes i samme marked som salg av fysiske bøker. Salg av bøker fra nettaktører som har enkelte bøker som en del av en bredere miks av varer, vil etter melderens oppfatning ikke tilhøre samme marked. Dette på samme måte som at salg av bøker i massemarkedet anses for å utgjøre et eget marked. Vi går ikke nærmere inn på dette, da vi mener det ikke er grunnlag for inngrep uansett hvilken markedsavgrensning som legges til grunn.

² Vedtak V2011-5 Norli Gruppen AS / Norgesgruppen Bok og Papir AS – konkurranseloven § 16 jf. § 20 – inngrep mot foretakssammenslutning (heretter «V2011-5»).

³ Se V2011-5, punkt 4.4.3.

For det tilfellet at Konkurransetilsynet skulle være av den oppfatning at markedet må defineres til f.eks. alt salg av bøker, slik at Platekompaniet må anses for å være aktiv innenfor det samme markedet for bøker som Norli, har vi gjort nærmere rede for markedsstrukturen i punkt 6.2 til 10 nedenfor.

Partene antar at salg av brettspill inngår i et større marked for salg av spill og leker. Dette markedet må antas å være betydelig og partene legger til grunn at deres samlede markedsandel er helt ubetydelig og uansett under 20 % prosent. Dette markedet anses derfor ikke som et berørt marked og omtales derfor ikke nærmere.

6.2 Oversikt over verdikjeden

Konkurransetilsynet legger i vedtak V2011-5 til grunn at verdikjeden i bokmarkedet kan deles inn i fire ledd; (i) forlagenes erverv av forfatterrettigheter, (ii) produksjon av salgbare produkter (bøker) og salg til forhandler, (iii) distribusjon/logistikk og (iv) salg fra forhandler til sluttbruker. Partene legger til grunn at denne inndelingen fremdeles er aktuell.

På forhandlernivået finnes det bokhandler og nettbokhandler, i tillegg til andre salgskanaler, herunder dagligvarehandel, kiosk og bensinstasjoner (det såkalte massemarkedet) og enkelte andre forhandlere (f.eks. selges det noen kokebøker i kjøkkenutstyrsbutikker og barnebøker i leketøysbutikker). Det skjer også direktesalg fra forlagene til større sluttkunder. Bokklubbene trykker i det vesentligste selv sine utgaver på lisens, og er dermed både oppstrøms- og nedstrømsaktører.

6.3 Det relevante produktmarkedet

6.3.1 Innledning

Bokmarkedet kan tenkes inndelt i ulike relevante markeder etter ulike kriterier:

- Ledd i verdikjeden
- Boktype
- Salgskanal

Det redegjøres nærmere for disse kriteriene i avsnitt 6.3.2 til 6.3.4.

6.3.2 Markedsinndeling etter ledd i verdikjeden

Med utgangspunkt i verdikjeden beskrevet over, kan markedet tenkes inndelt i følgende relevante markeder:

- (i) Marked(er) for kjøp av forlagsrettigheter
- (ii) Marked(er) for salg fra forlag til forbruker
- (iii) Marked(er) for bokdistribusjon/logistikk
- (iv) Marked(er) for salg til sluttkunder (direktesalg fra forlag, bokklubb, salg fra forhandler (fysiske og nettbaserte))

Melder og Platekompaniet har overlappende virksomhet innenfor salg til sluttkunder, og det vil i den videre fremstillingen fokuseres på markedet for salg til sluttkunder.

6.3.3 Markedsinndeling etter boktype

Bokmarkedet deles gjerne inn i tre hovedsegmenter:

- (i) Skolebokmarkedet (skolebøker til grunn- og videregående skole, bokgruppe 1)
- (ii) Fagbokmarkedet (universitets, høyskole- og profesjonslitteratur, bokgruppe 2)
- (iii) Allmenntilgjengelig markedet (sakprosa og skjønnlitteratur, allmenne oppslagsverk, bokgruppene 3-9)

I tillegg til de tre hovedsegmentene kommer de såkalte «ikke-kategoriserte bøkene», som i 2022 sto for ca. 9,9 % av de totale inntektene fra salg av litteratur i Norge.⁴ Dette omfatter i hovedsak bøker som er importert direkte til norske forhandlere og videresolgt til forbrukere i Norge, eller som er importert direkte av forbrukere i Norge fra utenlandske nettbokhandlere (som for eksempel Amazon) og som ikke er kategorisert etter det norske bokgruppesystemet.

Konkurransen på tvers av de tre bokmarkedene er liten. Det er liten, om noen, etterspørselssubstitusjon mellom bøkene i de ulike delmarkedene. Delmarkedene skiller seg også fra hverandre blant annet ved at planleggingshorisonter, investeringsnivåer, rettighetsakkvisisjon, markedsføringsmetoder, kundegrupper og rutiner for ordrehåndtering til dels er svært forskjellige.

Allmenntilgjengelig markedet er det klart største delmarkedet, og utgjorde i 2022 66,7 % av det samlede bokmarkedet i Norge⁵.

Platekompaniet har i all hovedsak omsetning innenfor allmenntilgjengelig markedet og allmenntilgjengelig markedet er også det største markedet for Norli. Vi anser derfor allmenntilgjengelig markedet for å være det (eventuelt) berørte markedet. I dette markedet var samlet omsetning (alle salgskanaler) i 2022 på ca. 4,6 milliarder kroner⁶.

Innenfor allmenntilgjengelig markedet kan det videre skilles mellom flere bokgrupper; sakprosa, skjønnlitteratur for voksen og barnebøker. Konkurransetilsynet har imidlertid i sin praksis ikke skilt mellom ulike boktyper innenfor allmenntilgjengelig markedet, jf. bl.a. V2011-5.

6.3.4 Markedsinndeling etter salgskanaler

Bøker distribueres gjennom fysiske og digitale salgskanaler som bokhandlere, «massemarkedet», bokklubber og direkte fra forlagene. I tillegg distribueres bøker direkte til norske forbrukere fra utenlandske nettbokhandlere (privat direkteimport). Strømmetjenester utgjør også en voksende del av markedet.

I 2022 utgjorde salg gjennom bokhandlere (fysiske og nettbaserte) 43,11 % av omsetningen i det norske markedet⁷. Salg gjennom massemarkedet (dagligvare og kiosk) utgjorde 3,70 % av markedet, salg gjennom bokklubb utgjorde 3,39 % av markedet, salg til bibliotek, skoler og andre offentlige instanser utgjorde 18,30 % av markedet, privat direkteimport utgjorde 11,32 % av markedet og direktesalg fra forlag til sluttbruker eller til sluttbruker via forhandler utgjorde 12,05 % av markedet⁸. Norske strømmetjenester utgjorde 8,14 % av markedet⁹.

Konkurransetilsynet la i vedtak V2011-5 til grunn at salg via «massemarkedet» ikke inngår i det samme markedet som salg via bokhandlere. Det samme gjaldt salg via digitale salgskanaler. En inndeling basert

⁴ «Kunst i tall 2022 - Inntekter fra musikk, litteratur, visuell kunst og scenekunst», Stampe m.fl. s. 48.

⁵ «Kunst i tall 2022 - Inntekter fra musikk, litteratur, visuell kunst og scenekunst», Stampe m.fl. s. 48.

⁶ «Kunst i tall 2022 - Inntekter fra musikk, litteratur, visuell kunst og scenekunst», Stampe m.fl. s. 48.

⁷ «Kunst i tall 2022 - Inntekter fra musikk, litteratur, visuell kunst og scenekunst», Stampe m.fl. s. 53.

⁸ «Kunst i tall 2022 - Inntekter fra musikk, litteratur, visuell kunst og scenekunst», Stampe m.fl. s. 53.

⁹ «Kunst i tall 2022 - Inntekter fra musikk, litteratur, visuell kunst og scenekunst», Stampe m.fl. s. 53.

på salgskanaler ble imidlertid avvist av EU-kommisjonen i Egmont/Bonnier allerede i 2007, hvor det uttales:

«Furthermore, the market investigation did not bring forward any element on the basis of which a distinct "distant sale" market, including book clubs, mail orders and sales via the Internet, could be identified within the overall market for the sale of books to final customers. Rather, some replies indicated that, in Denmark, different sales channels, in which also the sales through supermarkets should be included, can be considered as part of one single market for sale of books to final consumers»¹⁰.

Kommisjonssaken er fra 2007, mens tilsynets vedtak er fra 2011.

Dersom Konkurransetilsynet skulle være av den oppfatning at Platekompaniet tilbyr bøker i det samme markedet som Norli, legger vi for denne meldingens formål til grunn at det relevante markedet avgrenses til salg av fysiske bøker i allmenntilgjengelig markedet (uavhengig av salgskanal). Vi kjenner ikke markedsandeler for et eventuelt marked for kun nettsalg, men antar at partenes samlede markedsandel ikke vil avvike vesentlig fra markedsandelene oppgitt nedenfor.

6.4 Det relevante geografiske markedet

Partene har i hovedsak overlappende virksomhet innenfor netthandel som etter sin natur er nasjonalt. Partene legger derfor til grunn at det relevante markedet er nasjonalt.

Platekompaniet selger et lite antall bøker fra sin ene butikk i Oslo, og har muligens et teoretisk overlapp med noen av Norlis butikker i Oslo sentrum. Platekompaniets omsetning og markedsandel i et slikt mulig lokalt marked er så begrenset at vi ikke har gått nærmere inn på dette.

7. NÆRMERE OM DE BERØRTE MARKEDENE, HERUNDER MARKEDSSTRUKTUR OG MARKEDSANDELER

7.1 Oversikt over det norske markedet

Det norske bokmarkedet omfatter salg av norske og utenlandske bøker i Norge. I 2022 var omsetningen i det norske allmenntilgjengelig bokmarkedet som nevnt på ca. 4,6 milliarder kroner.

Som redegjort for i avsnitt 6.3.4 over, vil konkurransemessige virkninger bli drøftet med utgangspunkt i et nasjonalt marked for salg til sluttkunde av fysiske bøker i allmenntilgjengelig markedet. Dette markedet preges av flere ulike aktører. For det første finnes kjedene Norli og Ark, som er allmenntilgjengelig bokhandlere som har en lokal tilstedeværelse gjennom fysiske butikker i tillegg til at de også tilbyr netthandel. Akademika fokuserer på fagbokmarkedet, men tilbyr også bøker i allmenntilgjengelig markedet. I tillegg til kjedene, finnes også en rekke frittstående aktører. Enkelte av disse er tilknyttet sammenslutningen Fri Bokhandel.

Det finnes også rene nettbokhandlere som tilbyr bøker i allmenntilgjengelig markedet, slik som Adlibris, Bokkilden og Bokreolen. Også bokklubbene tilbyr bøker via netthandel og vil for medlemmene kunne være fullgode alternativer til øvrige nettbokhandlere. I massemarkedet er det en rekke dagligvarebutikker og kiosker som tilbyr bøker. Disse butikkene har lange åpningstider og lokal tilstedeværelse og vil for mange være et alternativ til å handle bøker både i bokhandler og nettbutikker.

I tillegg til de rene nettbokhandlerne, finner man ulike nettbutikker som tilbyr bøker som del av et større produktutvalg på nett. I denne kategorien finner man blant annet Platekompaniet, Big Dipper, CDON og Outland. Det finnes også utenlandske aktører som tilbyr utenlandske bøker, som f.eks. Amazon (privat direkteimport).

¹⁰ Sak COMP/M.4611 Egmont/Bonnier

Strømmetjenester er en voksende salgskanal. Strømmetjenester skiller seg fra omsetning av fysiske bøker ved at produktet leveres digitalt og prises som en abonnementstjeneste. Ved beregning av markedsandeler har vi for denne meldingens formål sett bort fra omsetning via strømmetjenester.

7.2 Bokloven

Ny boklov og tilhørende forskrift trådte i kraft 1. januar 2024. Med virkning fra 1. mai 2024 er også forskrift om unntak fra konkurranseloven § 10 for samarbeid ved omsetning av bøker opphevet. I henhold til bokloven § 5 skal utgiveren sette en fastpris for salg til sluttkunde for hvert publiseringsformat av en bok. Fastprisen gjelder for utgivere og forhandlere i tolv måneder for hvert format fra første gang formatet av boka utgis. I motsetning til den tidligere bokavtalen, som kun gjaldt for medlemmer av Forleggerforeningen og Bokhandlerforeningen, gjelder bokloven for alle forlag og forhandlere. Fastprisordningen etter den nye loven har derfor et bredere nedslagsfelt enn bokavtalen/-forskriften. For denne meldingens formål, finner vi ikke grunn til å gå nærmere inn på innholdet i ny boklov.

7.3 Beregning av markedsandeler

Ettersom de fleste aktørene som tilbyr bøker også tilbyr varer i andre kategorier enn bøker er det vanskelig å finne gode tall for de ulike aktørenes omsetning av bøker innen allmenntil markedet. Ved beregningen av markedsandeler har vi derfor tatt utgangspunkt i bransjestatistikken til Forleggerforeningen for 2022¹¹. Statistikken inneholder en oversikt over omsetning fra forlagene til forhandlere og er fordelt per forhandler/salgskanal¹². Selv om statistikken ikke sier noe om salg fra forhandlerne og ut i markedet, vil statistikken gi en indikasjon på markedsandelene forhandlerne imellom.

Ved beregning av markedsandeler har vi sett bort fra omsetning via strømmetjenester. Vi har også sett bort fra salg fra forlagene ut av landet (eksport), samt salg til Biblioteksentralen og Norsk Kulturråd, da disse to aktørene ikke er aktive i markedet for salg til norske forbrukere. Videre har vi også sett bort fra kategoriene 6-9, som inkluderer digitale formater, samt enkelte mindre kategorier (kart, verk mv.). En oversikt over estimerte markedsandeler basert på disse forutsetningene vedlegges som:

Bilag 2: Estimerte markedsandeler

Som det fremgår, er det totale markedet for innkjøp av bøker i gruppe 3 til 5 beregnet til NOK [REDACTED]. Innenfor dette markedet står Norli for et innkjøp på NOK [REDACTED]. Markedsandelen før Transaksjonen utgjør dermed [REDACTED]%. Platekompaniet har et innkjøp av bøker i disse kategoriene på til sammen NOK [REDACTED]. Dette tilsvarer en nasjonal markedsandel på [REDACTED]%. Transaksjonen medfører derfor kun en marginal økning av Norlis markedsandel (fra [REDACTED]% til [REDACTED]%)¹³.

7.4 Transaksjonen vil ikke i betydelig grad hindre effektiv konkurranse

Som det fremgår over, vil Norli i et slikt mulig marked få en markedsandel på ca. [REDACTED]% etter gjennomføringen av Transaksjonen. Den svært begrensede økningen i markedsandel og lav delta, samt

¹¹ «Bokmarkedet 2022 Forleggerforeningens bransjestatistikk», tilgjengelig her: [Bransjestatistikk-2022-endelig.pdf \(forleggerforeningen.no\)](https://www.forleggerforeningen.no/bransjestatistikk-2022-endelig.pdf).

¹² Se «Bokmarkedet 2022 Forleggerforeningens bransjestatistikk». Forlagsomsetning per salgskanal fremgår på s. 45.

¹³ Dette tilsvarer en delta på ca. [REDACTED] noe som er innenfor det EU-kommisjonen anser som uproblematisk, jf. Guidelines on the assessment of horizontal mergers under the Council Regulation on the control of concentrations between undertakings, avsnitt 20.

tilstedeværelse av flere konkurrenter, tilsier at Transaksjonen ikke i betydelig grad vil hindre effektiv konkurranse.

Fastprisordningen på nytgivelser (som nå følger av bokloven) gjør at det uansett er begrenset konkurranse på pris på disse bøkene. Andre konkurranseparametere vil derfor spille en større rolle, slik som tilgjengelighet, leveringstid og vareutvalg. Videre utfordres bøker utenfor fastprissystemet av strømmetjenester, som vokser på bekostning av bl.a. salg av pocket.

Oppsummert mener melder at Transaksjonen ikke i betydelig grad vil hindre konkurransen.

7.5 Oppsummering

Uavhengig av hvordan markedet avgrenses vil Transaksjonen få begrenset innvirkning på konkurransen. Fastprissystemet medfører dessuten at andre konkurranseparametere enn pris får større vekt enn i andre markeder, slik som utvalg, leveringstid, og tilstedeværelse i markedet. Bortfall av én aktør innenfor et område vil derfor ha begrenset virkning. Platekompaniet skal som nevnt etter planen også fortsette som egen kjede med egen merkevare og profil.

8. SALGSKANALER, SAMARBEIDSAVTALER, TILBUDS- OG ETTERSPORSLESTRUKTUR I MARKEDET MV.

8.1 Aktørens samlede omsetning

Som det fremgår over, var den samlede omsetningen av i allmenntil markedet på om lag NOK 4,6 milliarder i 2022¹⁴, hvilket er omtrent 66,7 % av det samlede bokmarkedet i Norge. Dersom man kun ser på bokgruppe 3-5, var samlet omsetning NOK 2,6 milliarder¹⁵, noe som tilsvarer 37,3 % av det norske bokmarkedet.

8.2 De vanligste salgskanalerne i de berørte markedene

Transaksjonen berører salg av fysiske bøker i allmenntil markedet. De viktigste salgskanalerne er bokhandlere, nettbokhandlere, aktører som selger bøker som del av et større vareutvalg, samt noe salg fra bokklubber, direkte fra forhandler og direkteimport.

8.3 De viktigste samarbeidsavtalene i de berørte markedene

Melder kjenner ikke til samarbeidsavtaler av betydning.

8.4 Etterspørselsstrukturen i de berørte markedene

Bokmarkedet anses å være et modent marked. Det skjer likevel en utvikling ved at en stadig større andel av det totale salget av bøker skjer via digitale kanaler. I 2013 var andelen salg fra digitale utsalgssteder ca. 28 %, mens den i 2022 hadde steget til ca. 62 %¹⁶. Forbrukerne etterspør også i stadig større grad digitale formater i form av e-bøker og strømmetjenester.

Kundelojaliteten i markedet er generelt lav, noe som underbygges av en høy grad av kundemobilitet. Byttekostnadene er nærmest ikke-eksisterende. Bruk av ulike lojalitetssystemer som kundekort osv. antas å ha en begrenset effekt.

Kundene er forbrukere. Disse antas i alminnelighet ikke å ha kjøpermakt.

¹⁴ «Kunst i tall 2022 - Inntekter fra musikk, litteratur, visuell kunst og scenekunst», Stampe m.fl. s. 48.

¹⁵ «Kunst i tall 2022 - Inntekter fra musikk, litteratur, visuell kunst og scenekunst», Stampe m.fl. s. 48.

¹⁶ «Kunst i tall 2022 - Inntekter fra musikk, litteratur, visuell kunst og scenekunst», Stampe m.fl. s. 54.

8.5 Betydningen av forskning og utvikling for produktutviklingen i de berørte markedene

Bokmarkedet er generelt ikke et marked preget av mye forskning og utvikling. Det har imidlertid de senere årene skjedd en utvikling i form av økt grad av netthandel og fremvekst av digitale produkter som e-bøker, strømmetjenester etc. Denne utviklingen antas å fortsette.

8.6 Hvilke virkninger foretakssammenslutningen antas å ha for markedsstrukturen i de berørte markedene

I markedet hvor foretakene har overlappende virksomhet utøver andre bokhandlere og nettaktører et sterkt konkurransepress på partene. Det er lave etableringshindre i markedet. På etterspørselssiden er det slik at kundene enkelt kan velge mellom ulike tilbydere av bøker solgt i digitale kanaler i den enkelte kjøpssituasjon. For en mer detaljert redegjørelse for virkningene av foretakssammenslutningen i markedet hvor partene har overlappende virksomhet vises til avsnitt 7 over.

9. DE INVOLVERTE FORETAKENES VIKTIGSTE KONKURRENTER, KUNDER OG LEVERANDØRER

9.1 Konkurrenter

Norlis fem viktigste konkurrenter er:

	Konkurrent	Estimert markedsandel
1		
2		
3		
4		
5		

Platekompaniets fem viktigste konkurrenter er¹⁸:

	Konkurrent
1	
2	
3	
4	

¹⁷ I Bilag 2 inngår [redacted]

¹⁸ Platekompaniet anser seg ikke som en aktør i bokmarkedet og har oppgitt de aktørene som de anser som sine fem største konkurrenter generelt.

5	
---	--

Platekompaniet har ikke hatt tallgrunnlag for å estimere konkurrentenes markedsandeler.

Som omtalt, vil foretakssammenslutningen ikke ha negative virkninger for konkurransen i markedet, heller ikke for partenes konkurrenter.

9.2 Kunder

Partenes kunder er primært enkeltpersoner. Det er således ikke mulig å angi partenes fem viktigste kunder. Som omtalt, vil foretakssammenslutningen ikke ha negative virkninger for konkurransen i markedet, heller ikke for partenes kunder.

9.3 Leverandører

Norlis fem største leverandører er:

	Leverandør	Andel av innkjøp
1		
2		
3		
4		
5		

Platekompaniets fem største leverandører er:

	Leverandører	Andel av innkjøp
1		
2		
3		
4		
5		

Som omtalt, vil foretakssammenslutningen ikke ha negative virkninger for konkurransen i markedet, herunder vil den ikke ha negative virkninger for partenes leverandører.

10. ETABLERING OG EKSPANSJON I DE BERØRTE MARKEDENE

Det har de senere årene skjedd en utvikling med hensyn til etablering av strømmetjenester. Bookbeat og Nextstory er de mest relevante nyetableringene. Det har også vært en vekst i markedet for brukte

bøker. Bookies har vokst og etablert seg som en aktør innen dette segmentet. Partene erfarer også at Coopsystemet satser stort på bøker, særlig i Obs-kjeden. Innenfor leketøy og spill segmentet dukker det stadig opp nye konkurrenter.

11. VERTIKALT FORBUNDNE MARKEDER HVOR PARTENE HAR EN MARKEDSANDEL SOM OVERSTIGER 30 % PÅ ETT AV MARKEDENE

I den grad man mener forlagsbransjen er et vertikalt overlappende marked (jf. konkurranseloven § 18a bokstav f) på grunn av Aschehous eierandel i Norli, anses den pålagte minimumsinformasjon avgitt andre steder i denne meldingen. Aschehoug har uansett en markedsandel i forlagsleddet i allmenntil markedet på under 30 %¹⁹.

12. EFFEKTIVITETSGEVINSTER

For en beskrivelse av effektivitetsgevinster som følge av Transaksjonen, se avsnitt 4.3. De der nevnte skalafordeler vil ikke være betydelige, og de er ikke søkt nærmere kvantifisert.

13. OPPLYSNINGER OM FORETAKSSAMMENSLUTNINGEN ER UNDERLAGT TILSYN FRA ANDRE KONKURRANSEMYNDIGHETER

Foretakssammenslutningen er ikke underlagt tilsyn fra andre konkurransemyndigheter.

14. DE INVOLVERTE FORETAKENES SISTE ÅRSBEREGNING OG ÅRSREGNSKAP

De involverte foretakenes årsberetning og årsregnskap for de2023 vedlegges som:

Bilag 3: Årsregnskap og årsberetning for 2023 for Norli AS

Bilag 4: Årsregnskap og årsberetning for 2023 for Platekompaniet Holding AS og Platekompaniet AS.

¹⁹ Se «Bokmarkedet 2022 Forleggerforeningens bransjestatistikk». Markedsandeler i allmenntil markedet fremgår på s. 65.